

CHỈ THỊ

CỦA BAN THƯỜNG VỤ TỈNH ỦY

**về tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy Đảng đối với việc giảm thiểu
tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống**

Trong những năm qua, cấp ủy, chính quyền các cấp từ tỉnh đến cơ sở đã quan tâm công tác lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào dân tộc thiểu số, theo đó đời sống vật chất và tinh thần của Nhân dân ngày càng được nâng lên; văn hóa truyền thống tốt đẹp được bảo tồn và phát triển; một số tập tục lạc hậu trong đời sống xã hội của đồng bào đã từng bước được xóa bỏ; an ninh chính trị và trật tự an toàn xã hội được giữ vững, mối đoàn kết giữa các dân tộc được tăng cường.

Tuy nhiên, tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống vẫn còn xảy ra, nhất là tại các xã vùng cao, vùng đặc biệt khó khăn, ảnh hưởng đến chất lượng dân số, nguồn nhân lực và tăng nguy cơ đói nghèo, lạc hậu. Qua khảo sát và báo cáo của các huyện, thành phố, từ năm 2016 - 2020 toàn tỉnh có 2.883 cặp tảo hôn (tập trung chủ yếu tại các huyện Sìn Hồ, Nậm Nhùn, Tam Đường, Phong Thổ, Mường Tè) và 18 cặp hôn nhân cận huyết thống. Nguyên nhân chủ yếu của những hạn chế nêu trên là do ảnh hưởng của những quan niệm, phong tục, tập quán lạc hậu từ lâu đời để lại; ý thức chấp hành pháp luật của một bộ phận người dân còn hạn chế; vai trò lãnh đạo của cấp ủy đảng, quản lý của chính quyền ở một số địa phương, cơ sở chưa mạnh mẽ, thiếu kiên quyết; công tác tuyên truyền, vận động đồng bào dân tộc thiểu số thực hiện các quy định của pháp luật, trong đó có Luật Hôn nhân và Gia đình hiệu quả chưa cao; việc đưa nội dung cam kết liên quan đến hôn nhân và gia đình vào hương ước, quy ước chưa được thực hiện đồng bộ; các chế tài xử phạt vi phạm trong hôn nhân chưa đủ sức răn đe;...

Để khắc phục những hạn chế nêu trên, phấn đấu giảm bình quân 70-80%/năm số cặp tảo hôn và 80-90%/năm số cặp kết hôn cận huyết thống, đến

năm 2025 tỉnh Lai Châu cơ bản đẩy lùi tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Ban Thường vụ Tỉnh ủy yêu cầu cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và đoàn thể thực hiện tốt một số nhiệm vụ và giải pháp trọng tâm sau:

1. Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng, chính quyền, đoàn thể, tạo chuyển biến sâu sắc trong nhận thức và nâng cao trách nhiệm của cả hệ thống chính trị, phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là trách nhiệm của người đứng đầu cấp ủy, chính quyền trong công tác phòng, chống tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống, coi đây là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của cả hệ thống chính trị từ tỉnh đến cơ sở. Xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên vi phạm, thiếu gương mẫu trong việc phòng, chống tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống đảm bảo kịp thời, không né tránh, không bao che, không ngại va chạm. Các huyện, thành phố xây dựng nghị quyết của các cấp ủy đảng, trong đó cụ thể hoá thành các chỉ tiêu phấn đấu, nhất là đối với huyện có các xã còn tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống cao như các huyện: Sìn Hồ, Nậm Nhùn, Tam Đường, Phong Thổ, Mường Tè.

2. Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về lĩnh vực hôn nhân và gia đình, lựa chọn nội dung tuyên truyền trọng tâm, biên soạn tài liệu ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ, sát với thực tiễn đời sống sinh hoạt, phong tục tập quán và truyền thống văn hóa của đồng bào. Công tác tuyên truyền cần tập trung hướng đến nhóm đối tượng phụ nữ, thanh thiếu niên và vùng có nguy cơ cao về tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Tập trung tuyên truyền về lịch sử, văn hóa, phong tục, tập quán, giá trị văn hóa truyền thống các dân tộc, gương người tốt, việc tốt, thực hiện nếp sống văn minh với phương châm "lấy cái đẹp dẹp cái xấu" từng bước đẩy lùi các hủ tục lạc hậu trong vùng đồng bào dân tộc. Phát huy sức mạnh tổng hợp lực lượng làm công tác tuyên truyền ở cơ sở, trong đó đặc biệt coi trọng vai trò của bí thư chi bộ, trưởng bản, trưởng dòng họ, người có uy tín tại thôn, bản và đội ngũ cán bộ đang công tác tại cơ sở trong việc đưa chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước đến với đồng bào. Đồng thời đưa nội dung tuyên truyền Luật Hôn nhân và gia đình, tác hại của tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống vào trong các trường học, nhất là đối với học sinh các trường cấp Trung học cơ sở, trường

Trung học phổ thông, các Trung tâm giáo dục nghề nghiệp - giáo dục thường xuyên, từng bước làm thay đổi tư duy nhận thức cho thế hệ trẻ, con em của đồng bào các dân tộc trên địa bàn tỉnh. Duy trì và nâng cao chất lượng các chuyên mục tìm hiểu Luật Hôn nhân và gia đình, các hệ lụy và hậu quả của tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống trên các hệ thống phát thanh, truyền hình tiếng dân tộc. Phát huy công tác tuyên truyền miệng, đẩy mạnh truyền thông qua các hoạt động văn hóa, văn nghệ, lễ hội truyền thống. Quan tâm bồi dưỡng đội ngũ làm công tác tuyên truyền có đủ kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm, biết tiếng dân tộc địa phương, am hiểu phong tục tập quán của đồng bào để tuyên truyền, vận động nhân dân thực hiện quy định pháp luật về hôn nhân và gia đình ngay từ trong gia đình, dòng tộc, bà con thân cận tại xã, bản.

Phần đầu hàng năm có trên 95% hộ gia đình tại các xã có trường hợp tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống được tuyên truyền, phổ biến các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống; trên 90% hộ gia đình có con trong độ tuổi vị thành niên, thanh niên nhất là ở vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn được cung cấp các thông tin về hậu quả của tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống; 100% học sinh các trường Trung học cơ sở, Trung học phổ thông, Trung tâm giáo dục nghề nghiệp - giáo dục thường xuyên được tuyên truyền cung cấp thông tin, kiến thức pháp luật liên quan về lĩnh vực hôn nhân, về tác hại của tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống, về sức khỏe sinh sản và kế hoạch hóa gia đình; 100% người hoạt động không chuyên trách ở các xã, thôn bản, y tế bản, người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số được quán triệt, phổ biến cung cấp thông tin, kiến thức và cam kết thực hiện các quy định của pháp luật liên quan lĩnh vực hôn nhân và gia đình.

3. Nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước về phòng, chống tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Nâng cao tinh thần trách nhiệm của chính quyền các cấp, thường xuyên rà soát, kiểm tra, quản lý chặt chẽ việc kết hôn theo quy định của pháp luật. Xử lý nghiêm các vi phạm về tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trên địa bàn tỉnh theo quy định của pháp luật hiện hành, xử phạt hành chính kết hợp với xử phạt theo hương ước, quy ước. Các cơ quan thực thi pháp luật thực hiện việc khởi tố, xét xử điểm một số vụ án liên quan đến các trường hợp kết hôn đối với người chưa đủ tuổi kết hôn theo quy định của Luật Hôn nhân và gia đình nhằm tuyên truyền, răn đe việc vi phạm quy định của pháp luật

về hôn nhân, gia đình. Quan tâm bồi dưỡng, nâng cao năng lực về chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ, công chức thực hiện nhiệm vụ về lĩnh vực hôn nhân và gia đình; phấn đấu đến năm 2025 có trên 90% cán bộ làm công tác dân tộc các cấp, cán bộ văn hóa, xã hội xã được tập huấn nâng cao năng lực, kỹ năng vận động, tư vấn, truyền thông thay đổi hành vi về tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống trong vùng đồng bào dân tộc thiểu số và miền núi.

Xây dựng quy ước, hương ước mẫu, trong đó đưa các quy định của Luật Hôn nhân và gia đình, nhất là các điều kiện kết hôn và yêu cầu tất cả các bản cam kết thực hiện không tảo hôn, không kết hôn cận huyết thống trong hương ước, quy ước. Xây dựng các câu lạc bộ nói không với tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống tại các vùng có tỷ lệ cao về tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống. Tổ chức phát động xây dựng các mô hình điểm của các dòng họ, địa phương không xảy ra tình trạng tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Xây dựng và đưa các quy định của pháp luật về hôn nhân và gia đình, các quy định pháp luật khác liên quan vào đánh giá xếp loại tiêu chuẩn gia đình, thôn, bản văn hóa.

Lồng ghép mục tiêu, nhiệm vụ thực hiện Luật Hôn nhân và gia đình, phòng, chống tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống vào trong chương trình, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội hằng năm của chính quyền các cấp ở địa phương. Tập trung các nguồn lực để phát triển kinh tế - xã hội, thực hiện tốt các chính sách đối với vùng đồng bào dân tộc thiểu số, vùng cao, vùng biên giới; thực hiện giảm nghèo bền vững, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho đồng bào các dân tộc, từng bước rút ngắn khoảng cách về mức sống, trình độ dân trí giữa các vùng và giữa các dân tộc trên địa bàn tỉnh.

4. Phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội tỉnh trong việc đẩy mạnh tuyên truyền, vận động đoàn viên, hội viên và nhân dân xóa bỏ các hủ tục lạc hậu; đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa ở khu dân cư; tăng cường công tác giám sát về phòng, chống tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống, tạo sự đồng thuận, thống nhất cao trong triển khai thực hiện các nhiệm vụ của Chỉ thị. Hội Liên hiệp Phụ nữ tỉnh chủ trì và phối hợp với các đơn vị có liên quan xây dựng, nhân rộng các mô hình xây dựng gia đình no ấm, tiến bộ, hạnh phúc, văn minh, nhất là mô hình “phụ nữ nói không với tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống” tại các cấp hội. Tỉnh Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh xây dựng các chương trình, chuyên đề, chuyên mục nhằm giáo dục nâng

cao nhận thức cho nam, nữ thanh niên về hậu quả, tác hại của tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Đẩy mạnh các phong trào hoạt động liên quan đến chăm sóc sức khoẻ sinh sản, tuyên truyền cho các cặp vợ chồng trẻ, vị thành niên, thanh niên không kết hôn sớm, thực hiện tốt Luật Hôn nhân và gia đình.

5. Định kỳ hàng năm đánh giá, sơ kết, tổng kết rút kinh nghiệm, kịp thời đề ra các giải pháp chỉ đạo, tổ chức thực hiện có hiệu quả việc ngăn chặn tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống. Thực hiện tốt công tác thi đua khen thưởng, biểu dương kịp thời những đơn vị, cá nhân có thành tích trong công tác ngăn chặn, phòng, chống tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống; căn cứ cam kết hàng năm đánh giá xếp loại nhà trường và chính quyền cơ sở, thôn, bản, tổ dân phố, gia đình văn hóa nếu để xảy ra tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống. Chấn chỉnh, phê bình các cơ quan, đơn vị, địa phương (huyện, xã, bản, tổ dân phố, chi bộ, tổ chức) chưa thực hiện tốt nhiệm vụ phòng, chống tảo hôn và hôn nhân cận huyết thống.

6. Tổ chức thực hiện

- Các ban đảng, đảng đoàn, ban cán sự đảng, Ban Thường vụ Tỉnh đoàn, các huyện ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc quán triệt sâu rộng Chỉ thị tới toàn thể cán bộ, đảng viên và nhân dân; xây dựng kế hoạch, nghị quyết của các cấp ủy đảng để tập trung lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ của Chỉ thị này.

- Các đồng chí Ủy viên Ban Thường vụ Tỉnh ủy lãnh đạo, chỉ đạo các đảng bộ, sở, ngành, đơn vị được phân công phụ trách thực hiện có hiệu quả các mục tiêu, giải pháp đẩy lùi tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số theo Chỉ thị này.

- Ban cán sự đảng UBND tỉnh lãnh đạo UBND tỉnh ban hành kế hoạch thực hiện Chỉ thị, bố trí nguồn lực để triển khai thực hiện; thường xuyên kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện, định kỳ hàng năm báo cáo kết quả thực hiện với Ban Thường vụ Tỉnh ủy.

- Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy chủ trì, phối hợp với các cơ quan truyền thông, báo chí, các sở, ngành có liên quan và các địa phương tăng cường thông tin, tuyên truyền, phổ biến các văn bản pháp luật về hôn nhân gia đình, về hậu quả, hệ lụy của tảo hôn, hôn nhân cận huyết thông và các văn bản

pháp luật khác có liên quan để nâng cao nhận thức, phát huy vai trò, trách nhiệm của cả hệ thống chính trị và người dân trong đẩy lùi tình trạng tảo hôn, hôn nhân cận huyết thống, tạo chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức và hành động của toàn xã hội đối với công tác này; theo dõi việc triển khai thực hiện Chỉ thị.

Chỉ thị này phổ biến đến chi bộ./.

Nơi nhận:

- Ban Bí thư Trung ương Đảng,
- Ban Dân vận Trung ương,
- Ban Tuyên giáo Trung ương,
- Ủy ban Dân tộc,
- TT: Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh,
- Các ban Đảng tỉnh, VPTU,
- Các đảng đoàn, ban cán sự đảng,
- Các huyện ủy, thành ủy, đảng ủy trực thuộc,
- Các sở, ban ngành, đoàn thể tỉnh,
- Các đồng chí Ủy viên BTV Tỉnh ủy,
- Lưu VPTU.

**T/M BAN THƯỜNG VỤ
PHÓ BÍ THƯ**

Lê Văn Lương